

Előfizetési ár:

Egész évre 6 ft
Fél évre 3 „
Negy. évre 1 ft 50 kr.
Egy szám ára 5 kr.

Hirdetések és nyilt-
téri közlemények
jutányosan közöltetnek.

VÉGVIDÉK

Politikai lap.

Szerkesztőség:

Starsovai ut 3 sz. a.

Kiadóhivatal:

József főherceg
utca 11 szám.

Közlemények a szer-
kesztőségbe, előfize-
tési és hirdetői díjak,
úgy a lap szétküldé-
sére vonatkozó pana-
szok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap, szerda és
péntek reggel.

Főszerkesztő:

Feymann Gyula

Felelős szerkesztő:

Dr. Hódy Antal

ÜGYVEDEK.

Hirdetések

Vig Simon nyomdájában is felvétetnek.
Starsovai utca 3. szám.

Mi nem engedjük!

Az önkormányzati jog tagadhatatlanul egyike a legszebb jogoknak, melyeket a törvény a községeknek, városoknak és törvényhatóságoknak biztosít. Az autonómia azonban nemcsak jogokat hanem köteleességeket, is ismer. Az önkormányzati jogok gyakorlása és köteleességek teljesítése városokban a polgárság által választott törvényhatósági bizottsági tagokra és a többi törvényes faktorokra hárul. Egy ilyen tulnyomóan intelligens elemekből álló városi törvényhatósági bizottságnak kellő megfontolással és minden mellék tekintetek nélkül hozott határozatai nemcsak a közügyek, hanem még a magánérdekek ápolásának is kiapadhatatlan kuforrásai lehetnek.

Vizsgáljuk meg már egyszer közelebbről is, mint teljesíti Pancsova város törvényhatósági bizottsága és különösen annak választott tagjai kötelességüket.

A július hó 25-én tartott városi közgyűlés napirendjén „a város köztereinek és utcáinak befásítása” tárgyában több tekintélyes és a közérdek iránt érzékkel bíró bizottsági tag által benyújtott sürgősségi indítványa is szerepelt. Nem ismerjük az indítvány indokolását, nem tudjuk, hogy miért hitték éppen ezt a közgyűlést alkalmasnak ennek tárgyalására, hanem érezzük és tudjuk, hogy ezen különleges pancsovai tengeri kigyónak már

illene végre valahára eltűnie, mert különben még kárt tesz az őt olyan nagyon dédelgető városatyáknak.

Hát a befásításról folyt ismét a vita. A városi tanács indítványozta, hogy a sürgősségi indítvány a szakbizottságokhoz utasítsák. Dr. Lazarovics György tárgyilagossággal meggyőző felszólalásában ellenezte a tanács indítványát, mert azon bizottságok, melyekhez újból kívánják utasítani, már ismételtlen foglalkoztak ezen ügygel és minden alkalommal a fásítás mellett nyilatkoztak. Itt már nem az a kérdés, hogy fásítsunk-e, hanem az, hogy hogyan fásítsunk. Még kifejtette a befásítás esztétikai és gazdasági értékét és végül indítványozta, miszerint a közgyűlés küldjön ki egy albizottságot azon megbízással, hogy az a befásítást mikéntjére tegyen konkrét javaslatot.

Ezen észszerű indítvány megtétele után rögtön felszólt Graf Gusztáv és egész lakonikusan tudára adta a közgyűlésnek, hogy az utcák befásítása ellen ugyan nincsen kifogása, de a nagy piac (Ferencz-József tér) befásítását nem engedjük meg. Az erre következett élénk mozgás észretéitette a nagy hatalmu városatyát és rögtön helyreigazította szavait hogy: **mi nem engedjük.**

És ezen tilalom, akár egyes számban akár többes számban elmondva, oly modort és hanyot árul el, mely talán megjárja valamely falusi kupak-

tanácsban, de Pancsova város törvényhatósági bizottságának méltóságához, komolyságához nem illő.

Nem illő és nem tűrhető ilyen hang semmi körülmények között sem, de legkevésbé akkor, mikor egy közérdekű ügy tárgyalásán egyesek, állítólag sértett magánérdekeket tolatik előtérbe. De még akkor sem, ha jogos magánérdekről volna szó.

De nézzük csak közelebbről azon érveket, melyekkel a sivatag kedvelők a befásítás ellen általában de különösen a Ferencz-József tér befásítása ellen nemcsak most de már 17 év óta harcolnak. Azt mondják, hogy a befásítás által a házak nedvesek lesznek, a „firmák” és a házak „épitészeti szépségei” nem láthatók, az üzleti forgalom megbénítatik sőt olyféle mondás is elhangzott már — és ezt láthatatlan nyomdafestékekkel szeretnénk ide nyomtatni, — hogy a fák által a járos jellege szenved.

Ezek olyan kicsinyes kifogások, hogy azokkal komolyan alig lehet foglalkozni. Nem mondanák meg a tisztelt „mi”, hogy mitől nedvesek a házak most, hogy miért nyit be a falusi paraszt a patikába, mely fölött pedig aranyos betűkkel ragyog a „Firma” — és kérdezi lehet-e itt kapni — ostort? Vagy miért keres a könyvkereskedésben pipát, gyufát stb. Szegény budapestiek, szegény bécsiek, szegény berliniek de legszegényebb párizsiak,

TÁRCZA.

Vigjáték tárgy.

Irtá: Papp Andor.

I.

Fiatalság, fiatalság! Az egész csak boldogság. Az ember ilyenkor azért van, hogy mindenért rajongjon, néha céltudatosan, néha hiába. És minél jobban sóvárog valamiért, annál nehezebben éri el, pedig hejh, sokszor kétszeres fájdalom az ára.

Hadai Kálmán napok óta küzdök magával, untalan morfondirozik s mindig oda lyukad ki, hogy miért is fiatal ember még, miért nem nő, miért nem annak a szép asszonynak, Török Gézánek a férje.

Oktalan boldogság a hű ábrándozás. Belátja Hadai maga is, mit tegyen ellene? Meglátta szép asszonyát s az menten megbűvölés, azóta se éjjele, se nappala, egy nyugodt perce sem, mindig csak róla álmodozik. S még ha közelében lehetne! De ha egy percz, egy köszönésre megállhat vele, már vége mindennek, a szép asszony tartzkodó, szó-, biztatás-fukar. Valóban meg kell örülnie!

Semmi sem esik jól többé, senki sem csinálja jól neki. A dolgait elhanyagolja. A társaságában unottá teszi magát. Minek mindez, mikor az, — ő nincsen számára.

Napokon keresztül ilyen gondolatokkal

töri magát. Egyszerre mentő gondolata támad. Megkönnyebbülten sóhajt fel, mintha csak nehéz kérdést egy csapásra oldotta volna meg. Önkéntelen el is mosolyodik mindjárt.

— Megnősülök! . . .

Milyen bizarr gondolat. Megnősül egy fiatal ember azért, mert egy szép asszonyba szerelmes.

Mindenesetre hogy feledjen?!

Hadai Kálmán némileg érezte tette fontosságát, de egyuttal érezte azt is, hogy elveszhet belé, ha szép asszonya közelébe nem jut.

Minek ne tenné! Hisz nem ő az egyedüli, a ki nem szerelemből, hanem érdekből nősül. Ő is úgy tesz. Csakhogy az ő érdekébe egy önző érdekszálat fűz, a felesége révén akar szerelme tárgyához jutni. Azt hiszi, ha az ő neje esetleg jó barátságot köt Török Gézával, többet lehet a szép asszony körül — s akkor, vagy kijózanodik, vagy . . . azon vagy felett későbbre határozta el magát gondolkozni.

II.

A kis városban egy új frigy létrejött keltett szenzációt. Hadai Kálmán eljegyezte a gazdag Parlag Miksa Irma leányát, ki szépségre nézve se volt megvetendő ugyan, de Hadai Kálmántól nem hitték, hogy ilyen házasságra lépjen.

Hadai előkelő család ivadéka, gazdag, birtokos ember, bizonyos hirtelen vagyonhoz jutott polgári elemekkel nem rokonszenvezett. Már pedig Parlag Miksáról mindenki

tudta, hogy néhány év előtt is még szegény volt s majdnem tönk szélén állott, csak nagy merész vállalkozásai tették megingathatatlanná vagyonát oly annyira, hogy a kis vállalkozóból előkelő gyáros lehetett.

Leányár. Irmára semmit sem mondhatott a világ, annál inkább, mivel azt még nem ösmerte. Hogy Hadai, a világné mégis elvette, épp ez volt a szenzáció.

Mikor az új pár a kis város intelligenciájánál bemutatkozott, már nagyobb volt a rokonszenv. A férfi blazirt, a mi új házsnak megbocsájtható, a nő kedves, mindenkihez szívélyes. Csakhamar kedvelt alakjai lettek a kis város társaséletének.

Hadaiék és Törökék a legnagyobb barátságba léptek. Török Géza is birtokos, jó módú ember, vagyoni viszonyai megengedtek minden passiót, meg aztán a két asszony a sors különös véletlenéből melegen rokonszenvezett egymással.

A még csak mostan igazán szerelmes Hadai elhagyta tehát czélját, szép asszonya körében időzhetett mindennap, akár órákig is, anélkül, hogy valakinek feltűnő lett volna. Mindenki tudta, Török Gézánek éretnes asszony, s azt is, hogy a két család intim viszonyban áll egymással.

Hadait heve sokszor elragadta, bár Török Gézánek nem adott neki alkalmat ily magaviseletre, mégis többször lehetett hallani ugy nyilatkozni, hogy csak a szép Török Gé-

kik óriási áldozatokkal egész házrokat romboltattatok le csak azért, hogy szélés utcákat, utakat és tágas tereket nyerjetekek és ezekbe ezrekbe és ezrekbe kerülő nagy fákat ültethesetek. Ugy kell nektek, lakjatok falun, hisz barbárok vagytok, mert semmi érzéktek sincsen az „Architektura” szépségei iránt. Jöjjetek a pancsovai nagy piacra és csodálkozzatok.

Egyedüli komolynak látszó momentum volna az a pesimisztikus jósolat, hogy a nagy piac befásítása esetében a forgalom korlátozzatik, és az esetben ha a piac máshová helyeztetnék, akkor nemcsak az üzletek mennének tönkre, hanem a Ferencz-József tér díszes bérházai — és úgy látszik ez tulajdonkép több „mi”-nél a fő — kevesebb házbért jövedelmeznének. A házbérlőjöknek emelkedése vagy csökkenése azonban — akár a nagy piacon akár az Erdő soron vagy Kis utcában levő házaknál — minden esetre csak magán érdek. Mondjuk jogos magánérdek.

De hol van az megírva, hogy csak olyan dolog közérdekű, a mely a nagy piaci házi urak vagy kereskedők magánérdekeit is szolgálja egyuttal. Vajon mit mondanának a tisztelt „mi” akkor, ha a legközelebbi th. bizottsági tag választás alkalmával csak olyan városatyára szavaznának a választó polgárok, kiknek meggyőződésük az volna, hogy a heti piacnak az Ujfalvi utra, a gabona piacnak pedig mondjuk a széles Merczy utcának valamely pontjára való áthelyezése szolgálja a közérdeket. Vagy talán kevésbé a közérdek az, ha az ily esetleges áthelyezés által ezen elhagyott utcákban levő házak értéke, házbérlőjök növekednek? Hja ez esetben szegény emberek jogos magánérdeke nyerne istápolást. De a város alig veszítene valamit. Sőt talán nyerne, mert ezen városrészek mindenestre rohamosan fejlődnének, sőt ezen jogos magánérdekükben istápolott házi gazdák talán még asphalt járdát is rakatnának daczára an-

nak, hogy a közgyűlési határozat szerint csak a nagy és kis piacon levő járdák készitendők ezen anyagból. Vajon miért nem tekintik a magánérdekükben nagyon is pártfogolt házi urak, kiknek legnagyobb része egyuttal th. bizottsági tag — közérdekűnek a saját határozatuknak érvényt szerezni?

De nem folytatjuk, mert különben a város tulhídonát képező kövezetvám stb. stb. egyoldalú felhasználásáról is kellene szólnunk.

Visszatérve arra, hogy a fásítás forgalmi akadály stb., csak az a megjegyzésünk, hogy most csak fasorok ültetéséről és nem parkirozásról van szó. A fasorok legfeljebb a keresztül kasul való kocsikázásnak volnának utjában. De ezen a ritka nagy téren még ennek sem. És vajjon nem kellemesebb úgy a piaci árusítóra mint a vevőre nézve is, ha szép fák árnyékában adhat tul portékáján illetve szerezheti be napi szükségletét. Tessék csak a kalapon alul egy kissé a világban körül nézni. Akad olyan város, melyekben a kofák nem „Regenschirm” hanem igazi élő fák alatt árulják a petrezselymet. Ott van közeli Temesvár, Szeged. Igaz van olyan város is, hol a pancsovai-akhoz hasonló sívár viszonyok vannak, tehát miért kell nekünk éppen ezek után igazodnunk? Talán mert a „czopf” úgy kívánja? Le kell vágni a czopfot, agyon kell bunkóznia a tengeri kigyónkat.

Márczius hó 16-án volt 17 éve annak, hogy a mi tengeri kigyónk megszületett. A városi közgyűlés akkor határozta el 20 szavazattal 9 ellenében, hogy a nagy piac, rendeltetésének fentartásával befásitassék es utasította a városi tanácsot ezen határozat keresztül vitele tárgyában minél előbb konkrét javaslat tételre.

Ez megtörtént és daczára ennek 1883 újból jött az ügy a közgyűlés elé és újból elhatározták a fásítást. Ezen határozatot megfélebbezték ugyan a czopfosok, de a minister elutasítva a felebezést jóváhagyta a határozat-

ot. Erre következett egy nagy szünet mely 1888-ik tartott. Ekkor a közgyűlés a „szépitészeti” bizottság azon indokolására, hogy a nagy piac talajviszonyai kedvezőtlenek a fa ültetéshez, megkérte a ministert, hogy az 1883. évi és a nagy piac befásítása tárgyában hozott és jóváhagyott közgyűlési határozat keresztül vitele függőben tartassék — egyelőre. A minister tudomásul vette.

Azóta még többször kísértetett ezen hosszú életű kérdés a közgyűlésekben. Legutoljára a július 25-ikiben. És mi történt? A jóváhagyott és csak függőben tartott közgyűlési határozat és dr. Lazarovics indokolt indítványa daczára újból csak a bizottságokhoz utasított. Itt majd hosszú időn át jól táplálják a mi tengeri kigyónkat és a mi utcáink és tereink sívárok, kopárak maradnak.

Pedig a fásítás városunkban határozottan közérdek. Az orvosok konstatálják és a szegény emberek tapasztalják, hogy az erdő kiirtása óta állandóan tanyázik nálunk a malária. Ez ellen a tisztelt „mi” könnyen védekeznek. A lajbizsebbe nyulnak és talusias de fás vidékre küldik övéiket. De mit csináljon az a sok ezer szegény ember, a kiknek a garasáiból sok „mi” ezeket gyűjtöttek?

Ime így teljesítik városatyáink kötelességeiket. Majdnem két évtizeden át huznak-halasztanak egy közérdekű ügyet csak azért, mert annak megvalósulása több „mi” magánérdekét sértené állítólag.

Jegyezzétek ezt meg magatoknak pancsovai választó polgárok és majd a télen, a választó urnánál zugjátok fülükbe: Mi sem engedjük meg, hogy így szolgálják a közügyet!

Nők a hivatalos pályán.

(V.) A modern nővelés sokszor és sokak által vitatott kérdése még nincs megoldva ma sem. Az ez irányban kifejtett törekvések, kísérletek — legutóbb a leány-

záné társaságában éri jól magát. Néha formálisan szerelmet is vallott.

A szép asszony a barátság révén sok elnézést tanusított, mikor azonban látta több kettőnél, asszonyi cselhez folyamodott. Elmondta Hadainénak, jó lesz ha vigyáz az urára, s mindjárt, hogy ki is józanítsák, azt a csel ajánlotta, legjobb lenne szerelmi ömlengésén formálisan rajta is éretni.

A két asszony okosan kieszelte haditervét. Hadai Kálmán egy izben csodálkozva tapasztalta, a mint Török Gézáne beleegyezését adja szerelmi ömlengéseinek bizalmas meghallgatására. A szerelmes ember egész magánkivül volt; azt egykor alig merte hinni, hogy terve, mit mint fiatal ember nagy szerelmi gondok közt kovácsolt, most ilyen szépen lépjen a megvalósulás stádiumába. Valóban, még ha valaki figyelmeztette volna is, hogy csapda készül ellene, nem hitte volna el.

Török Gézáne kis szalonjában egy kereveten, pongyolában helyezkedett el, lábai előtt Hadai Kálmán térdelt. Üres, értelmetlen szavakat mondogat, majd belemeledik s lázasan sugdos.

— Szeretlek! — mondja egyszerre.

Pillanatnyi csend. A szép asszony úgy tesz, mintha nem eléggé értené, mit akar imádója. A férfi azonban átöleli lábait s úgy szorítja magához. Még egy pillanat, az ajtó kinyílik s a színen megjelen — Hadai Kálmáné.

A meghökent férfi eleinte véletlenül

képzeli helyzetét, de mikor az asszonyok nevetve magyarázzák, hogy csak komédiát járatnak vele, elszégyenkezik s az az ideális szerelem, mely már majd érzékivé fajult, a tova repülő pillanatokkal tűnik, oly annyira, hogy szerelme tárgyától nemcsak az elhidegülés, de a harag jelével fordul el.

III.

Hadai Kálmán a következő idöket visszavonultan, otthonában tölti. A családott férfi, a bocsánatkérés jelével simul nejehez. A kedves, szeretni vágyó asszony, a boldog jövőért szívesen dobja, a reá nézve eddig üresen átélt idökre a feledés fátyolát. Hadai, a ki csak most tanulja igazán becsülni neje előnyeit, s a kívül csak most veszi először észre, hogy szépsége sem megvetendő, azért a csalódásért, mit a sors szép asszonya szerelmében nyújtott, kárpótolva éri magát. Érti, nincs oka megbánnia, mert megnősült. Ha akkor az érdek és más iránti érzékiség is vezette házasságra, most mégis hiszi, az lesz a legboldogabb kikötő, melybe öntudatlan evezett.

A fokozatosan ébredő szerelem sokkal erősebb gáttal bír, semhogy azt röpké érzékiség már megdönthetné. A mint csodálkoztak egykor a Hadai-pár házasságán, épp oly csodálhat kelhet most szerelmök nyomán.

Török Gézáne bántotta, hogy ellenséget szerzett magának. S mikor jobban fontolóra

vette, érezte. Hadai nem olyan ellenszenves egyéniség előtte. Nem is állhatta sokáig, tisztázni kellett helyzetét.

A két család az incidens után is jó barátságban maradt. Főképp az asszonyok. Hadainé hálás volt, mert megnyerte urát. Török Géza nem tudott a pöbliről.

Hadai Kálmán azért gondosan került minden alkalmat, mely a szép asszonnyal összehozhatná, s ha már el nem kerülheti, siet ezeket a legrövidebbre szabni. Török Gézáne nem soká állhatta, hogy meg ne vallja egykori szerelmesének, mintha az az eset, mikor nejevel rajta érette, másért történt volna, mint csupán azért, mert baráti szeretetből visszaakarta adni nejeének. A bosszu vagy neveltségessé tétel előtte nem jött figyelembe.

Az egykor örülésig szerelmes férfi szép asszonyának eme nyilatkozata nem birt már a hatásnak látszatával sem. Megbocsájtott, de a megbocsájtás csak azért történt, hogy jobban nővelje szerelmét saját neje iránt.

Török Gézáne elmélázgat olykor magában s álmodozva nézi, mint épült fel másnak a szerelme, — talán éppen az ő boldogsága árán.

gymnásium felállításával — még nem igazolták az ehhez fűzött reményeket, s a tapasztalati élet jobbára szánandó helyzetben mutatja be ama nőket, kik az új áramlatba — egyszerűen — bele kényszerítve az erősb nem gondjai és léteszközeivel kénytelenek önmagukat fentartani.

A nőknek térfoglalása a hivatalos pályákon, egyrészt azon abnormis állapotoknak a következménye, hogy kellő existenciális alap hiányában ifjaink tartózkodnak — természet szerinti élethivatásuk — a család alapításától; másrészt folyamánya azon társadalmi ferde irányzatnak, mely a mai — ugynevezett — modern nőnevelési rendszerben jelentkezik.

Hazánk itt is mint sok más téren a fejlődés gyors átmeneti korszakát éli, s oly utánzatnak a szolgálatában áll, melyre a talaj kulturális téren még kellőleg előkészítve nincsen, s ez utánzatban a műveltségnek sokkal magasabb fokán álló államokat is tullicitálja.

Ily körülmények között önként felmerül a kérdés: vajjon nem korai s egészségtelen gyors áramlat-e az, melyben a hivatali pályákon nálunk tért foglaló nők száma szaporodik?

Sajnos e kérdésre csak igennel felelhetünk. Mert ama inkább hű, mint őszinte állítás, hogy a nők concurrentiájától e téren nem kell félnünk, misem változtat a tapasztalati igazságon, hogy már is sok posztitót foglalnak el a nők a férfi életpályákon. S ez igazságnak kevésbé hű, de őszinte hírdetői már is sokan vannak a férfiak között.

Nem akarunk félreértetni. Mi nem a férfi életpályát betöltő nők ellen irunk. A mi óhajunk csak az, hogy vajha egy nő se lenne kénytelen a családi tüzhelyt elhagyva az irodai asztal vagy bolti álvány mellett kenyerét keresni.

Ugyde mitevők legyenek — kérdezhetik sokan — ha akarataukon kívül álló körülmények mégis oda kényszerítik őket?

Valóban a kérdés képezi azt a nehéz feladatot, mit a társadalom, és az állam vállaltva lennének hivatalosan megoldani.

Miként cikkünk elején is említettük az ok részben ifjaink anyagi helyzetében keresendő.

Szerfelelt hosszú és drága a tanulói pálya és igen csekély a kamat, mit a szellemi tőke után nyer a fiatal ember, 25—30 éves korában nagy része még nincs olyan helyzetben, hogy kellő anyagi eszközök mellett családot alapíthasson.

Ez életkoron túl pedig gyermekei és saját jól felfogott jövője érdekében is tartózkodik attól.

Nyujtsunk tehát ideje korán jobb megélhetési módot fiainknak, s nem kell félni attól, hogy leányaink pártában maradva önálló kenyérkereseti pályára menjenek.

Legyen olcsóbb a tandíj és rövidebb a tanulói pálya. Hiszen az állam jól felfogott érdekében áll, hogy a műveltség a nép legalsó rétegébe is tért hódítsa. Ne legyen ebben akadály a magas tandíj. Vegye kezébe az állam az iskolákat.

Legyen rövidebb a tanulói pálya. Ne hajtjuk gyermekeinket szellemi túlterheléssel az ideg s más egyéb bajokba. Neveljünk a hazának életerős ifjakat, mert hisz egészséges testben lakik az ép lélek.

Csak imént mutatta ki tüzetesen és megdönthetetlen adatok alapján egy tudós orosz orvos, hogy mily rombolólag hat gyermekeinkre a szellemi túlterhelésből

eredő idegesség. Hogy mennyire satnyulunk testileg nemzedékről, nemzedékekre az iskola falai között.

Ha tehát megszüntetjük azokat a gátló okokat ifjainknál, melyen anyagi tekintetben visszatartják őket a családalapítástól: megszűnik a káros okozat is, mely a nőket természetellenes pálya választásra utalja, s szükségessége annak is, hogy leányaink versenyt tanuljanak fiainkkal, csak azért, hogy magas műveltségű, illetve tudós nők, de gyenge háziasszonyok s még gyengébb hivatalnokok legyenek.

Hallunk ugyan ellenvetéseket, hogy a nők sok tekintetben jobb hivatalnokok, mint a férfiak (?) De mi erre csak azt jegyezzük meg, hogy mégis csak jobb háziasszonyok és családanyák lesznek ők, mint tisztviselők. Ne kívánják, hogy a férfiak teljesítsék mellettük a házi asszonyi teendőket, mert akkor bizonyára egyikük se lenne megelégedve.

A nőt nemével született gyöngédsége, idealistikusabb élet felfogása az ő kis hivatalába, a kedves családi körbe vonza. Ez a természet örök bölcs törvénye, mely előtt meghajolni kedves és legszentebb kötelessége.

Kalitkába zárt madár ő ott abban a prózai büroban, melyet szívesen cserélne fel egy kedves családi otthon apró cseprő bajaival és pótolhatatlan örömeivel.

Am ingasson meg minket bárki e kérdésben kifejtett álláspontunkban! Czáfolyjanak meg magok a nők: mi tisztelettel meghajlunk érveik előtt.

Kiirtott család.

Véres családi dráma tartja izgatottságban az egész várost. Egy atya borzasztó kegyetlenséggel gyilkolta le egész családját. Először az anyát majd három ártatlan gyermekét. Azután önmaga ellen emelt fegyvert. A szomorú esetről a következőket írhatjuk:

A Bavanistei uton a gázgyárral szemben van Rauschan Antalnak szatócsüzlete. Ugyanezen házában lakott is második feleségével szül. Weber Annával és első feleségétől született 3 gyermekével, kiket mostoha anyjuk mint saját édes gyermekeit szeretett. Csütörtökön reggel zárva maradt a boltajtó, a mi kezdetben fel sem tűnt a szomszédoknak, mert előtte való nap Rauschan azt mondta, hogy másnap elutazik. Mikor azonban d. e. kilencz óra felé sem mutatkozott senki a lakásból a családnak egy oda érkezett rokona benyomott egy udvari ablakot és azon bemászott a lakásba, melynek minden ajtaja és ablaka belülről volt bezárva és sűrűen lefüggönyözve. Keresztül menve a konyhán és a bolt helyiségen benyitott a szobába, hol a benyomott kis ablakon át beható kevés világosság mellett borzasztó látvány tárult szeméi elé. A telefon utján értesített főkapitány, Lestyánszky János, Rakicsics Sándor I. alkaptány és Dr. Schaffer közpórházi igazgató-orvos kíséretében rögtön megjelent a gyilkosság helyszínén. Az ablakfüggönyök eltávolítása után borzasztó látványnak voltak tanúi. A bolt helyiség melleti utcái szoba padlóján feküdt Rauschan Antal szétroncsolt koponyával; jobb kezében görcsösen szorította a kétesövű pistolyt melylyel az öngyilkosságot elköltette és melynek egyik csőve még meg volt töltve, míg a másik teljesen szétrepedt. Az ezen szobában levő egyik ágyban feküdt felesége 4 éves Hilda nevű leányával. Mindkettő párnával volt betakarva, melynek eltávolítása után lett látható az asszony széthasított feje és a kis leány ketté vágott mellkasa. Az ágy egy vértocsa volt. Az ágy mellé volt támasztva egy egészen véres nagy fejsze.

Az utcái szobával összeköttetésben levő udvari szoba volt a két idősebb fiugyermek hálószobája. Itt is vérfagyasztó látvány tárult a bizottság elé. Mindketten 10 éves Antal

és a 13 éves Sámuel szintén meggyilkolva feküdt az ágyban. Mind a négy holttesten észlelhető és feltétlenül halálos vágások az első szobában talált nehéz és élesre fent fejszétől származnak. Az első szoba asztalán puskapor és gyutaecok szétzörve heverték.

A rendőrség a helyszínén konstatálta, hogy úgy a bolt helyiségben mint a szobákban levő tárgyak érintetlenek.

A vadállatias kegyetlenséggel véghez vitt öldöklésnek indító okát eddigelé határozottan megállapítani nem lehetett, mert Rauschan semmiféle írásbeli közleményt nem hagyott hátra.

Valószínű azonban, hogy a büntetéstől való félelme és szegényérzete érlelte meg benne ezen borzasztó elhatározását. Kabátja zsebében ugyanis volt egy nevére szóló jogerős vádalahelyezési határozat, mely a mitroviczi kir. törvényszék által hamis pénznek forgalomba való hozatala miatt volt vád alá helyezve. Ugyancsak zsebében találtatott nevezett törvényszéknek egy idézése, melylyel Rauschan a július 28-án ez ügyben megtartandó végtárgyalásra volt megidézve.

A hullák a városi közpórházba szállítottak.

H I R E K.

— **Személyi hírek.** Jovanovics Sándor városi tanácsnok félbeszakítva szabadságát a napokban bazeérkezett és egyelőre átvette hivatalát. — Pavlovics Abrahám törvényszéki bíró szintén visszaérkezett városunkba.

— **Kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte: Morán Fülöpöt, városunk egyik tehetséges fiát, a kassai. — Darvas Vilmost pedig a panosovai áll. polgári iskolával kapcsolatos felső kereskedelmi iskolához rendes tanárnak.

— **Orvosi nyugdíjgyelet.** A belügyminiszterium jóváhagyta a Torontál vármegyei orvosok nyugdíjgyeletének alapszabályait, minek következtében a nyugdíjgyelet a f. hó 25-én tartott közgyűlésen megalakult s az ügyben addig is folyton buzgólkodó és az egészet megalkotó dr. Plechl Szilárd vármegyei tisztí főorvost és dr. Fialowski Béla kir. törvényszéki orvost választották meg elnökké, illetőleg titkárrá. A vármegyei orvosoknak több mint fele iratkozott be ezen önkéntes szövetkezésen alapuló együletbe, másrészt a vármegyei törvényhatóság az ezentul letelepedő községi és kör-orvosokra nézve kötelezőnek mondotta ki a belépést és egyuttal az egyület anyagi támogatását is megígérte.

— **Ülések a városházán.** A városi árvaszék ma d. u. 1/4 órakor a nagyteremben, a községi iskolaszék pedig 1/2 órakor a kis teremben tart ülést.

— **Uriasszonyok boszorkánykonyhája.** Temesvárról írja levelezőnk: Thiele Lajosné, aki férjét méregitalal tette el láb alól, a déli órákban letartóztatták és vizsgálati fogságba helyezték. — Ma egy tanu azt vallotta, hogy Thielené a mérget N.-Kikindán szerezte be, ahol egy szállodában szobaasszony volt. A Thiele lakásán talált kompromittáló levelek dologában a rendőrség folytatja a vizsgálatot. Nevezetes eredményre még nem jutott, mert a levelek legtöbbje névtelen és csak az írás mutatja, hogy uri kezekből erednek.

— **Bánya szerencsétlenség.** Aninán Karmasin Nándor bányamunkás szerencsétlenségnek esett áldozatul. A Ronna bányában dolgozva a leomló szén temette el, honnan a gyorsan nyújtott segítség dacára már csak a szegény ember holttestét ásták ki.

— **Magyar származásu alkirály.** Temesvárról írja levelezőnk: Soliman Ingernek, a temesvári fiuból lett alkirálynak amióta Temesvárt elhagyta, nyoma veszett. Így állítja azt Kreiner temesvári borbély-segéd, akit tudvalevőleg az alkirály kirurgusnak és kir. tyukszemvágónak nevezett ki. Kreiner el is indult hosszú útjára. Trieszten hajóra szállt és ment Egyiptomnak. Aztán várta felséges urát. De hiába. Tegnap irt az egyiptomi Port-Said-ból régi gazdájának, hogy hetekig várja már Soliman Inger, de a nyomára sem tud akadni. Szeretné már viszont látni nejét és gyermekét, mert nagyon rosszul megy neki a sora. Az osztr.-magyar követségnél nyert alkalmazást,

4.

miután a királytól kapott pénzből már kifogyott. Alig várja, hogy a jövő héten ismét otthon legyen. Az alkirály hollétéről egyébként Temesvárott lakó szülei sem tudnak. Amióta kíséretével elment, nem irt, de pénzt sem küldött. Pedig a felséges gyermek hetenkint szokott szüleinek segélyt küldeni.

— **A tüdővész terjedése ellen.** A belügyminiszter körrendeletet küldött a hatóságoknak, amelyben a tüdővész terjedésének megállítására szólítja fel őket. A miniszter azt írja, hogy több helyütt azt a téves hitet terjesztik, hogy a tehénistállók levegője igen hasznos a betegeknek. Ez igen veszedelmes, mert a betegek csak inficiálják az istállót, valamint lehetőséggel a takarmányt is. A miniszter szerint ezt a rossz szokást erőlyesen meg kell szüntetni.

— **veszedelmes szerelem.** Egy szomszéd városban történt az alábbi eset, amelyről a következőket írják: Bizony ritka szerelmes az ma, aki oly nagy áldozatot hozna szerelméért, mint Varga Józsefné, aki a fülével fizetett meg érte. Különbösen a derék asszonyág már túl van az ötvenen, ugyiszintén túl van Staczkoczky Istvánné, kiknek szívében az ötven év mellett is heves szerelem gyuladt — ugyanazon férfi iránt. A dologból természetesen baj lett, mert a két feltékeny asszony tegnap délután hajbakapott. E közben aztán Staczkoczkiné egy merészet gondolt és Vargánénak leharapta a fülét. A lángoló szerelmű asszonyokat a hüvökre tették.

— **Egy könyvelő eltűnése.** A zombolyai kereskedelmi és iparbank igazgatósága arról értesít, hogy Halm János könyvelőjének eltűnéséről szóló hír téves információ alapján. Nevezett könyvelő ugyanis szabályszerűen lemondott állásáról és ezután hagyta el az intézetet, melynek semmi kárt nem okozott. — Részünkről csak annyit jegyzünk meg, hogy már akkor is idéztük a forrást, egy kikindai lap társunkat, a mely először közölte a hírt.

— **Nagyszerű terv.** Biebl János jónévű építési vállalkozó egy nagyméretű iparvállalati terv megvalósításán fáradozik, melynek sikere nemcsak Orovczára hanem az egész környékre nézve is rendkívüli előnyökkel járna. Nevezett cég ugyanis a Nera folyó vizét, Szászabánya mellett, tetemes magasságban fel akarja fogni és a turbinák segítségével nyerdő több száz lóerejű vízi-erőt ipari célokra felhasználni. Az ily uton nyert erő, villamos erő- és világítás áram fejlesztésére használtatnék, mely elegendő volna nemcsak az összes aninai gyári és ipar-telepek üzembelen tartására, hanem Orovcza, Fehértemplom stb. városok villanyvilágításához is szolgáltatná a szükséges villamosságot. A költségek körülbelül 3 millió forintba rughának.

— **Posta és távirtda tanfolyam.** A temesvári posta és távirtda-igazgatóság kerületében a posta- és távirtda segédlisték kiképzésére gyakorlati tanfolyamok lesznek **Pancsován** és **Szabadkán**. A tanfolyamok f. évi szeptember 15-én nyílnak meg és hat hónapra terjednek. Hallgatók felvételnek: a kisebb hivatalnoki alkalmaztatásra igényjogosultsággal bíró igazolványos katonai altisztek, továbbá postamesteri vagy kiadói minőségben szolgáló oly férfiak, akik valamely közep- vagy polgári iskola negyedik osztályát, avagy ezekkel egyenrangú iskolák megfelelő osztályait sikerrel elvégezték és végül ugyanezen előképzettséggel bíró és 18-ik életévüket meghaladott, de 35 évnél nem idősebb más férfiak is; ha azonban kellő számú pályázók nem jelentkeznek akkor az iskolai képzettséget kimutató 16 éves ifjak is felvételnek. A sajátkezüleg irt és kellően felszerelt kérvények a szolgálatban levők rendes előjárásága különben az illetékes szolgabírósnak illetve polgármester utján augusztus 31-ig nyújtandók be a temesvári posta- és távirtdaigazgatósághoz. A tandíj 10 ft.

— **Ministeri jóváhagyás.** A törvényhatósági bizottságnak az Almási utnak egyelőre a felsővárosi templomig kockakövekkel leendő kikövezésére vonatkozó határozatát a belügyminister jóváhagyta. Ugyanez jóváhagyást nyert azon határozat, mely az Ujfalu utnak makadammal leendő ellátását mondja ki, azon megszorítással, hogy a 15,000 fitnyi költségvetés keretén belül feddanyagul nem a tervbe

vett és köbméterenként 3—4 fitba kerülő közönséges (zarkorai vagy topsideri) termés kő-, hanem lukareczi kő használandó, melynek köbmétere 8 ft. Ezen érthetetlen módosítás által ezen utszakasz jökarba helyezése újból elodáztatott.

— **Gyilkosság egy nyaralótelepen.** A kies Szászabánya, a Délvidék ez évről-évre nagyobb kedveltségnek örvendő nyaraló telepének közönsége tegnap nem csekély szenzációra ébredt fel. Gyilkosság történt az éjjel a bájos Malomvölgyben, mely máskor szép asszony vigkacsaftól visszhangzik s a szabad természetnek örvendő apróságok pajzsán játékaiktól, ma suttogva beszéltek meg a múlt éjszaka szomorú esemény részleteit. Az esetről a következőket sikerült megtudni. Az itteni ördész tegnap kifizette a munkásokat s a jól teljesített munkát néhány batossal felül is fizette. A derék oláhok nagyon megörültek e váratlan keresetnek s rögtön betértek a Valuzan-féle pálinkamérésbe, nagy áldomást iván a jól befejezett nap örömeire. Elköltöztek vagy egy forint 15 krt pálinkára s miután ez az összeg lényegesen túlhaladta a költségvetésüket, éjjel 9 órakor utra keltek. A szesz megtette hatását s mikor a Kohldorf-féle vezető országúton két más falubelivel találkozott, csakhamar kedélyes pofozás fejlődött az éj esendjében. Egy Szirbu Petru nevű ember rossz néven vette öcsésétől, hogy ok nélkül kekezd másokkal s egy hatalmas nyaklevessel adott elégedetlenségüknek nyomatékot. Erre aztán általános dulakodás következett, melyben már a bicska is lenyeges szerepet játszott. Mikor lecsillapodott a dühök, hazafelé készültek, mint a kik jól végezték dolgukat. Csakhogy a szegény Szirbu Petru nem mehetett velük: ott feküdt a véreben holtan. Szörényi Gyula vizsgálóbíró és dr. Lichtfuss körorvos ma ejtették meg a vizsgálatot, melynek során kitént, hogy Szirbu Petrunak átszúrták a szív felső kamaráját, ami rögtön való halálát okozta. Találtak azonkívül vágást a bal kezén is, két fogát pedig kiverték. Hogy a harczen igen élénk lehetett, kiténtik onnét is, hogy a többiek is erős sérüléseket konstátáltak. Az egész komániát természetesen letartóztatták s még természetesebb, hogy mindegyik tagadja, hogy az ő kése okozta volna társa halálát. Nem érdektelen megemlíteni, hogy a meggyilkolt és öcséje előnyös bérletet bírnak az osztrák-magyar államvasúttársaságtól, melyre régóta áhítoznak a Kiszelleza testvérek, kik a végzetes éjjelen együtt mulattak Szirbuékkal. A vizsgálat folyik.

— **Mesterséges ásványvizek gyártása.** A belügyminiszter szabályrendeletet készített a mesterséges ásványvizek gyártására és elárúsítására nézve s azt oly felhívással küldte meg a törvényhatóságoknak hogy annak szigorú betartását a tisztí orvosokkal ellenőriztesse s tagyennek jelentést arról, van-e törvényhatóság területén mesterséges ásványvíz gyártásával foglalkozó egyén. Együttal köteleességévé teszi a törvényhatóságoknak, hogy jövőben az ily gyárak keletkezését, — megszüntetését avagy önkényes megszűnését hozzá bejelentésük. A szabályrendelet, mely 8 pontból áll, közérdekű voltánál fogva alább kivonatossan ismertetjük: 1. Mesterséges ásványvíz gyártására csak okleveles vegyész nyerhet engedélyt. 2. A gyártáshoz szakértői vizsgálat alapján hatósági engedély szükséges. 3. A hatóság a gyártást orvosrendőri felügyelettel ellenőrzi. 4. Az ásványvíz edényén feltüntetendő, hogy az mesterséges s csak kémiai elnevezést nyerhet. 5. Természetes ásványvizekhez hasonló edényekben nem árusítható. 6. Az edényen a gyáros neve és a gyártás helye feltüntetendő. 7. Ezzel ellenkező-

leg, előállított ásványvizek forgalomba hozatala tilos. 8. A szabályrendelet megszegése kihágást képez, mely 100 forintig terjedő pénzbírsággal, súlyosabb esetekben s visszaesés esetén pedig azonkívül 15 nap elzárással büntethető. Visszaesés esetében az egészségügyi hatóság a gyártási engedélyt visszavonhatja.

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyomatott Vig Simon gyorsajtóján.

Selyem-damasztok 75 krtól

14 ft 65 krig méterenként és selyem brokátok — saját gyárámból valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként — sima, csikos, kockázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szín és anyalatban stb.) Ruhák s blousokra a gyárból! **Privat fogyasztóknak postabőr, vámentesen s házhoz szállítva. Minták postafordultával.** Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HENNEBERG G. selyemgyárai, Zürichben.

(cz. és kir. udvari szállító.)

Ügyvédi irodába

ajánkozik kellő gyakorlottsággal bíró IV. éves joghallgató. — Czim kiadóban

10859 sz.

tlkvi 1898.

Végzés, árverési hirdetmény és feltételek.

A pancsovai kir. törvényszék mint tlkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán ifj. Papp István tor. vásárhelyi lakos javára 380 ft tőke, ennek 1896. évi augusztus hó 5. napjától járó 6% kamata, 31 ft 80 kr. eddigi, 10 ft 15 kr jelenlegi, és még felmerülő költség kielégítése végett az 1881. LX. t.-cz. 144. §-a alapján s 146 §-a és 156 §-a értelmében **Tokai Mihály és Tokai Imre** torontél vásárhelyi lakos ellen a Tor.-Vásárhelyi községben fekvő és az 2341 számú tkvben foglalt, 1. dülő 18 hrsz 1 hold I. oszt. szántó egészben 111 ft 3. dülő 40 hrsz. 1 hold I. oszt. szántó egészben 111 ft a. 2. dülő 161/86 hrsz. 2 hold I. oszt. szántó fele részére 111 ft 50 kr. az 1. dülő 186 hrsz. 2 dülő fele részére 111 ft 50 kr. a 4. dülő 18 hrsz. 1⁴⁰⁰ hold I. oszt. kaszálóra egészben 139 ft a 4. dülő 18 hrsz. 1⁴⁰⁰ hold I. oszt. kaszáló egészben 139 ft a tor.-vásárhelyi 632 hrsz. tlkven foglalt: 2 dülő 131 hrsz. 2 hold II. oszt. szántóra egészben 146 ft 4. dülő 186 hrsz. 2 hold I. oszt. kaszáló fele részére 111 ft 50 kr. becsárban az árverést elrendeli és azt valamint a megállapított feltételeket ezenel közhírré teszi.

A nyilvános árverés Tor.-Vásárhelyi község házában **1898. évi augusztus 23. napján d. e. 9 órakor** fog megtartatni a következő egy a tlkvi hivatalban mint Tor.-Vásárhelyi községben kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

Pancsován, kir. tszék tkvi hatóságánál 1889. évi július 14. napján.

Jankó,
kir. tör. albiró.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Linimentum Capsici compos.

Ezen hírneves háziaszer ellentállt az idő megpróbálásának, mert már több mint 27 év óta megbízható fájda ocsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közvényenél, csúznál, tagszagatásnál és meghülésokról és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyorsabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi napszerű háziaszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerertárban készletben van; főraktár: **Török Ház** gyógyszerertár **Budapesten**. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert a fájda ocsillapító utaztat van forgalomban. **Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” védjegy és Richter cégjegyzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.** Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállító. **Rudolstadt** (Thüringen).

